

IV JORNADES DE PRÀCTICA PSICOMOTRIU. UIB NOVEMBRE 2003 PALMA DE MALLORCA

“COM HEM TREBALLAT EL GRUP D’AJUDA A L’ESCOLA INFANTIL”

Bàrbara Nicolau, Catalina Roca i Àngels Roig
Mestres i Psicomotricistes del PMEI de Palma

INTRODUCCIÓ

Aquesta experiència que vos feim arribar és la part pràctica del post-grau de Grup d’Ajuda, que cursarem a la U.I.B cinc mestres de les Escoles Infantils Municipals de Palma.

Aquí, ara som tres de les cinc, que vos volem presentar la nostra experiència.

A més de contar-vos les pràctiques i el procés que seguirem, volem defensar aquesta ajuda preventiva als infants de 2-3 anys.

Des de fa uns anys feim pràctica psicomotriu educativa a l’escola, i sovint ens trobam amb infants que no acaben de gaudir del joc motriu, que manifesten un mal estar, i que no poden expressar-se amb espontaneïtat dins el gran grup “per les seves raons”, nins que necessiten més temps, més tranquil·litat, ...

I si els hi podem facilitar aquesta espontaneïtat, el goig del moviment, el plaer de descobrir les seves habilitats, ... dins un petit grup on es trobin més segurs, amb més temps per ells, i amb l’adult que els hi ofereix aquest protagonisme; són les raons suficients per montar el Grup d’Ajuda a l’Escola.

QUE ENTENEM PER GRUP D’AJUDA

L’entnem com un recurs pedagògic de caràcter preventiu. L’objectiu del qual és afavorir i ajudar a l’infant en el seu desenvolupament i en la seva maduració psicològica, en un grup reduït de pràctica psicomotriu per entendre d’una manera individualitzada les demandes de l’infant que presenta dificultats de conducta i d’expressivitat. Establint uns vincles de relació amb l’adult d’una manera privilegiada. Per afavorir la seguretat afectiva com diu el Sr. B. Aucouturier, que li permeti obrir-se a la comunicació, a la construcció del llenguatge i el pensament. El plaer d’actuar de ser.

En els nostres centres, com abans hem dit, la pràctica psicomotriu està en la nostra programació anual de centre.

Quan ens plantejarem les nostres pràctiques del curs, verem que en els nostres centres, havíem observat i vist infants que ens preocupaven certes conductes i certes manifestacions d’expressió, tan en referència al seu propi cos i moviment com en la manera que se relacionaven amb els altres .

Amb una característica comú, malestar i manca de plaer en el joc en el moviment i en la comunicació. Cosa que no només ho havíem observat els tutors de l'aula sinó també les pròpies famílies. Tot això i més reflexions, van ser el que ens va fer pensar, reflexionar i atrevir a dur a terme les nostres pràctiques del curs en els nostres propis centres i en les edats de 2-3 anys. Evidenment assessorades per les nostres tutores. Deim atrevir perquè en principi la p. psicomotriu educativa en aquestes edats és suficient i a la vegada és de caràcter preventiu. Però nosaltres hem pogut observar amb la nostra pràctica que no sempre és així i per tant a vegades s'ha de fer un altre tipus d'intervenció. El que entenem com a Grup d'Ajuda.

Incís sociològic: Entenem que en la societat que ens toca viure i el moment actual l'estrés, l'excés de perfeccionisme, de competitivitat, la rigurositat horària la necessitat de treballar el consum excessiu i en general la poca facilitat de poder viure més pausadament. A vegades en els infants els repercuteix d'una manera més intensa a uns que els altres. Trobant-se en diferents maneres de Desatenció en l'entorn on viuen, a casa, a la família, a l'escola (estades llargues de permanència horària, augment de ràtios a les aules...); a una etapa de la seva vida tan important en referència a la conquesta de la autonomia de la identificació, de la comunicació, ...Cosa que entenem els provoca mals estats, inseguretats, temors, ... que l'infant ho transmet, com abans hem dit, amb la seva expressivitat. L'infant pateix. Alteracions que prest se manifesten dins l'aula per tant quan més aviat les detectem més aviat les podem atendre. Per poder previndre l'acumulació de possibles retards en el seu desenvolupament i més endavant en els seus aprenentatges. Atés que són infants que no pertanyen al Programa d'Integració.

L'escola infantil com molt bé diu el Sr. B. Acoutourier ha d'esser el lloc per la comunicació, l'infant ha de créixer armoniosament per aconseguir el plaer de ésser ell.

Quins són per tant els infants que ens fan pensar en un Grup d'Ajuda a l'escola?. Insistim després del període d'adaptació:

- 1.- Infants que els costa molt separar-se de l'adult.
- 2.- Infants que no riuen, no participen en les activitats de l'aula, infants que la seva expressivitat és trista.
- 3.- Infants que no tenen interès pel joc, no juguen.
- 4.- Infants amb tò baix, inhibits, molt insegurs, fràgils.
- 5.- Infants que estan immersos en un excés d'expressivitat motriu. De pulsionalitat no controlada, els qui arrasen.
- 6.- Infants que presenten problemes en el moment de l'alimentació.

Aquestes conductes i mal estats dels infants que sabem que no ho passen massa bé, tenen l'origen en les primeres relacions que l'infant estableix amb l'adult i amb el medi des de que neix. Les primeres experiències de la vida.

Es necessari per tant, fer el Grup d'Ajuda per atendre les demandes d'aquests infants a l'escola. Per ajudar a afavorir el plaer del moviment global de l'infant. Per fer sorgir i fer evolucionar el joc amb interacció amb els altres. Amb la presència de l'adult que li permeti ser reconegut, contingut, acollit, i per ajudar-lo a ser "capaç de".

COM HEM PREPARAT EL GRUP D'AJUDA.

Preparar el grup d'ajuda va ser una feina molt elaborada, perquè no només interveníem nosaltres, sinó que també estaven implicades tres parts més: una, les tutores dels infants que fan la demanda; l'altra, els pares dels infants que han de pertànyer al grup d'ajuda i com a tercera part, el claustre que va ser informat.

Com ja vos hem dit treballam a diferents escoles i cada una va fer el grup, segons les seves circumstàncies i necessitats.

En el meu centre, la meua idea era fer un grup de tres infants: dos d'aquests eren del meu grup-classe (de l'edat de dos anys), i el tercer era d'un altre grup, de l'edat de tres anys. A l'altra Escola es va fer un grup de 6 infants de 3 anys, amb dos adults co-intervenint; i un grup de tres infants de 2 anys amb un sol adult.

PASSES QUE VAREM SEGUIR.

En el meu cas, es va parlar primer amb la mestra de l'infant que no perteneixia al meu grup. Li vaig explicar en què consistia la psicomotricitat del Grup d'Ajuda, el seguiment que hauríem de fer i les conclusions finals en acabar.

Va estar d'acord des del primer moment i va entendre que la seva implicació havia de ser primordial.

Primerament vaig fer una observació del comportament de l'infant dins l'aula i a les sessions de la psicomotricitat educativa. Aquesta informació ens va servir per extreure unes pautes del comportament per així, tenir-ne una primera visió global de l'infant.

Aquesta va ser la primera trobada, sobre la sessió numero cinc, varem tenir una altre trobada amb els pares i, en acabar les sessions, varem tenir una altre darrera trobada. Cada trobada consistia en parlar de com es trobava el nin dins l'aula, al pati, dins les sessions de psicomotricitat educativa i també dins les sessions del Grup d'Ajuda i anar fent una avaluació. El segon pas consistia en parlar amb els pares dels tres infants.

Es van convocar els pares individualment. És important destacar que ja havien fet tutories perquè ells ja presentaven una preocupació pels seus fills i filles. Per tant des d'un primer moment varem tenir la seva col.laboració i estaven molt d'acord que els seus fills i filles participassin a aquesta pràctica. Primerament a través d'una entrevista m'explicaren com veien el seu fill, què els preocupava d'ell o ella . És molt important escoltar-los explicar-los també com nosaltres els veiem a l'escola i expressar el que trobam per les dues parts.

Ens varem tornar a reunir amb ells quan varem acabar totes les sessions. Aquesta darrera trobada va consistir en parlar dels canvis produïts i seguir algunes pautes que havíem elaborat com una ajuda a seguir per part dels pares.

A l'altra Escola, on es feren els Grups d'Ajuda de dos i tres anys, també varen tenir primer una trobada individual amb cada família i llavors dues trobades amb grup; una a meitat de les sessions i l'altre al final. Tot aquest procés va anar acompanyat amb uns fulls d'observació de cada sessió i tres gravacions de vídeo, tot comentat i revisat entre les mestres que hi han participat.

RESULTATS OBTINGUTS.

Varem realitzar deu sessions, arribant a la conclusió que no varen ser suficients, trobam que ha d'ésser una feina més continuada i durant un període més llarg i adequat a les necessitats del grup. Així i tot, des de la quarta sessió observarem unes millores en l'evolució madurativa dels infants, el seu comportament en relació a ells mateixos, en relació amb els altres i en relació amb la seva família, la qual ens notificava els avanços que veien en els seus fills.

Un dels inconvenients que trobam és que els infants acaben als 3 anys a l'escola, per tant, no tenim oportunitat per poder seguir la seva evolució.

La nostra experiència també demostra que en infants de dos i tres anys és possible fer un Grup d'Ajuda, encara que no tinguin ben desenvolupat el llenguatge oral. A aquesta edat ja es poden veure dificultats de comportament i de relació, i pensam que és un privilegi per aquests infants viure amb les psicomotricistes una relació compartida amb pocs infants.